

Molencatalogus nr. 142

~ januari - februari - maart 2024 ~

Onze driemaandelijke catalogus is gratis voor belangstellenden en wordt digitaal verspreid.
Bij deze editie hoort een bijlage in de vorm van een nieuwsbrief.
Oplage in druk: 25 exemplaren.

Stichting Levende Molens - centrum voor molinologie

Ingeschreven in het stichtingenregister van de K.v.K. te Breda onder nummer 41104691

Mahlerlaan 12
4702 KK Roosendaal

Bij de foto op de kaft...

Voor de afwisseling plaatsen we deze keer twee foto's van een wel zeer eigenaardige molenromp in Duitsland, vermoedelijk in de deelstaat Niedersachsen. Beide opnamen zijn gemaakt door wijlen Cees Stoop in juni 1973. Het meest bijzondere is wel de met pannen bedekte aanbouw tegen de romp van deze achtkante stellingmolen. De kap is nog aanwezig, evenals restanten van de stoel waarop de windroos was bevestigd. We vrezen dat dit molenrestant intussen al lang gesloopt is.

We zoeken de plaatsnaam, maar ook aanvullende informatie is welkom.

Originele foto's 18x24 van oude negatieven en glasplaten.

In de vorige eeuw was de digitale fotografie nog een onbekend fenomeen. Onze stichting beschikte in haar bezoekers- en documentatiecentrum in het klooster Mariadal over een professioneel ingerichte donkere kamer, waar in de loop der jaren vele honderden en misschien wel duizenden negatieven en glasplaten werden afgedrukt. Bijna altijd werd gekozen voor vergrotingen op het formaat 18x24 cm.

Het gaat dus om analoge afdrucken van originele negatieven en niet om reproducties. Van een groot aantal foto's hebben we nog wat voorraad, die we thans gaan verkopen. We beginnen met de provincie Zeeland. De glanzende foto's zijn gemaakt door gerenommeerde molenfotografen zoals I.J. de Kramer, M. van Hoogstraten, de freules Collot- d'Escury, A. van Overbeeke en D.P. Cornelisse.

Achter iedere foto vermelden we het aantal beschikbare exemplaren. Dat zijn er altijd maar een paar, dus ook hier geldt: reserveren is aanbevolen. Wie eerst komt, eerst maalt! Je kunt kiezen uit:

1. **Arnemuiden** – Nooit Gedacht. Vooroorlogse foto van de achtkante grondzeiler met twee halve zeilen. De molen is afgebrand in 1977 en kreeg een opvolger. ↑ (4x)
2. **Axel** – De Korenaar. Straatbeeld met de stenen bergmolen die in 1960 instortte. ↔ (2x)
3. **Axel** – Deelvergroting van de vorige opname. Molen in close-up. ↑ (2x)
4. **Borssele** – Hoop en Verwachting. Vooroorlogse foto van de nog bestaande achtkante grondzeiler, in werking met volle zeilen. ↑ (1x)
5. **Bruinisse** – Het Hert. Vooroorlogse foto van de stenen grondzeiler die in 1943 werd gesloopt op bevel van de Duitse bezetter. ↑ (5x)
6. **Burgh** – De Korenbloem. Stenen stellingmolen met twee halve zeilen omstreeks 1930. Deze molen werd in 1942 onttakeld. De romp verdween in 1972. ↑ (3x)
7. **Eindewege** – Nog bestaande stenen stellingmolen Nooit Gedacht, niet met het wieksysteem Van Riet op de binnenroede zoals tegenwoordig, maar met een bijzonder type zelfzwichting. Op de andere roede zijn volle zeilen aangebracht. Vooroorlogse foto. ↑ (2x)
8. **Ellewoutsdijk** – De Phoenix. Stenen stellingmolen met verdekkerde wieken, kort na de bouw in 1933-'34. In 1944 werd de molen zwaar beschoten. De romp bestaat nog. ↑ (3x)
9. **Graauw** – De enig bekende foto (!) van de stenen stellingmolen met op de achtergrond de kerk. De opname is van 1925. Twee jaar later zou de molen worden afgebroken... ↑ (3x)
10. **Groede** – Standerdmolen de Catsmolen, met paard en wagen. Vooroorlogse foto. In 1947 werd deze uit 1613 daterende koren- en pelmolen gesloopt. ↑ (3x)
11. **Groenendijk** – Nog bestaande standerdmolen ca. 1950 in verval met gebroken roeden voor de restauratie van 1957. ↔ (1x)
12. **'s-Heerenhoek** – Standerdmolen Juliana omstreeks 1930. In mei 1937 werd deze molen door de bliksem getroffen en brandde af. ↑ (1x)
13. **Hoofdplaat** – Vooroorlogse opname van de achtkante grondzeiler De Hoop, gesloopt in 1947 na roedebreuk en oorlogsschade. ↔ (7x)
14. **Kapelle** – Standerdmolen tijdens de sloop in 1951 met een roede. ↑ (3x)
15. **Middelburg** – Stellingmolen Johanna met volle zeilen. In mei 1940 is de molen verwoest bij het Duitse bombardement op Middelburg. ↑ (3x)
16. **Oostburg** – Vooroorlogse foto van de stenen grondzeiler Prins Willem. Deze liep in 1944 zowel storm- als oorlogsschade op en werd onttakeld. De sloop volgde in 1959. ↔ (4x)
17. **Oud-Vossemeer** – Nog bestaande stellingmolen De Jager in 1959 voor de restauratie met een verbusseld gevluht. Een oldtimer Opel vrachtwagen haalt het maalgoed op. ↑ (1x)
18. **Oud-Vossemeer** – Dezelfde molen, opgezeild en in werking tijdens de feestelijke inhuldiging na de restauratie in 1974. ↑ (3x)
19. **Ovezande** – Vooroorlogse foto van de nog bestaande achtkante bergmolen met volle zeilen op de binnenroe en Bilaukleppen - aangebracht in 1934 - op de buitenroe. ↑ (5x)
20. **Poortvliet** – Nog bestaande stenen stellingmolen De Korenaar omstreeks 1950. ↔ (5x)
21. **Retranchement** – De nog bestaande standerdmolen werd tijdens de bevrijding in 1944 zwaar beschadigd. De foto toont een restauratiefase uit 1948. ↑ (2x)
22. **Reuzenhoek** (bij Terneuzen) – Standerdmolen De Hoop in bedrijf met volle zeilen omstreeks 1920, met zicht op de windweeg. ↔ (6x)

23. **Reuzenhoek** – Nogmaals standerdmolen De Hoop, kort vóór de afbraak in 1933. ↔ (4x)
24. **Sasput** – Achtkante bergmolen Windlust, gesloopt in 1959. Vooroorlogse foto. ↔ (3x)
25. **Sasput** – Dezelfde molen in 1950 met kale roeden en oorlogsschade. ↓ (5x)
26. **Sas van Gent** – Zeldzame achtkante stenen grondzeiler op het bolwerk Generaliteit vóór de onttakeling in 1951. De sporen van verval zijn duidelijk zichtbaar. ↓ (5x)
27. **Sint-Annaland** – Nog bestaande stenen stellingmolen De Vier Winden in verval en zonder stelling, ca. 1960. Tussen 1970 en 1981 is deze molen in fasen gerestaureerd. ↔ (3x)
28. **Sint-Maartensdijk** – Stenen stellingmolen De Hoop toen deze nog in een uitstekende staat verkeerde. Na een roedebreuk zijn de wieken verwijderd. De romp bestaat nog. ↔ (4x)
29. **Terneuzen** – De stenen romp van stellingmolen Windlust kort na de onttakeling rond 1930. In 1932 verdween ook deze romp uit het stadsbeeld. ↓ (7x)
30. **Veere** – Nog bestaande stenen stellingmolen De Koe, uitgerust met het wieksysteem Bilau op de binnenroede. ↓ (3x)
31. **Vrouwenpolder** – Zeldzame achtkante houten stellingmolen met een houten bovenas en houten roeden waarop vier korte halve zeilen liggen. De gietijzeren as ligt al klaar. Helaas is deze prachtige molen afgebrand in januari 1930. ↓ (3x)
32. **Waterlandkerkje** – Zeer oude foto van de in 1925 gesloopte standerdmolen. ↔ (1x)

- Bestelnummer: 4015.
Alle afdrucken zijn in zwart-wit (formaat 18x24 cm) en hebben een smalle witte rand.
Prijs per foto: € 7,50. (**)

Prentkaartenserie Molen Johanna Huijbergen

Naast de stenen bergkorenmolen 'Johanna' in Huijbergen (Noord-Brabant) is enige tijd geleden een prachtig bezoekerscentrum verrezen, dat volledig door vrijwilligers wordt beheerd en opengesteld. Men verkoopt hier naast allerlei molenproducten ook een setje van vijf verschillende prentkaarten van de molen. Twee kleurenkaarten tonen de molen in zijn geheel (wel en niet opgezeild). Drie andere laten bepaalde details zien: het kruierwerk, het binnenwerk (spoorwiel en rondsel) en een close-up van de askop met het wiekenkruis. De kaarten worden per setje verkocht ten bate van de molen.

- Bestelnummer: 4016. Prijs per serie: € 5,--

Losse prentkaarten (in kleur, tenzij anders vermeld)

Dongen (N.Br.) – Stenen stellingkorenmolen Koningin Wilhelmina met volle zeilen. Een fraaie kaart, uitgegeven door de molenaars. Op de achterzijde een oudere foto van dezelfde molen. ↓

- Bestelnummer: 4017. Prijs: € 0,80.

Puttershoek (Z.H.) – Korenmolen De Lelie, een stenen grondzeiler die tegen een dijklichaam is gebouwd waardoor het uit bepaalde richting lijkt alsof het om een bergmolen gaat. Het betreft een erg fraaie zwart-wit kaart waarop de molen met volle zeilen poseert. ↓ Uitgave: de molenaars.

- Bestelnummer: 4018. Prijs: € 0,90.

Puttershoek (Z.H.) – Korenmolen De Lelie. Een kleurenkaart van voornoemde grondzeiler in close-up met op de voorgrond een boerenkar die zakken graan heeft geladen. ↓ Uitgave: de molenaars.

- Bestelnummer: 4019. Prijs: € 0,90.

Overschie (Z.H.) – Stellingkorenmolen De Speelman, in werking met volle zeilen. Deze molen werd in 1971 gebouwd naar het model en met onderdelen van de elders onttakelde en deels gesloopte molen De Hoop. De opname is van Erwin Esselink. Eigen uitgave met een kleine oplage. ↓

- Bestelnummer: 4020. Prijs: € 0,90.

Streefkerk (Z.H.) – Poldermolen De Achtkante Molen, opgezeild en in werking met op de achtergrond de Kleine (Tiendweg-)molen, een wippoldermolen. Ook deze opname is gemaakt door Erwin Esselink. Eigen uitgave met een kleine oplage. ↔

- Bestelnummer: 4021. Prijs: € 0,90.

Warmond (Z.H.) – Een prachtige opname van de kleine stenen poldermolen De Kok tegen een asgrijs hemel met twee regenbogen. De molen bemaalt nog steeds de Tuinder- en Kogjespolder en is gebouwd in 1809. Eigen uitgave met gelimiteerde oplage! De foto werd ons beschikbaar gesteld door molenaar Kees de Haas, waarvoor onze dank. ↔

- Bestelnummer: 4022. Prijs: € 0,90.

Roggel-Nijken (Limb.) – Stenen beltkorenmolen Sint-Petrus, opgezeild en in werking. Een fraaie opname van Erwin Esselink. Eigen uitgave met een beperkte oplage. ↑

- Bestelnummer: 4023. Prijs: € 0,90.

Zeddam (Gld.) – Interieuropname van de binnenrosmolen tegenover de Grafelijke torenmolen, met zicht op het grote kroonrad. Ook het paard mag natuurlijk niet ontbreken! Deze kaart is nr. 51 van de serie Nederlandse rosmolens. De fotograaf is Logan Aalbers. Eigen uitgave, beperkte oplage. ↑

- Bestelnummer: 4024. Prijs: € 0,90.

Herzele (O.VI.) – Schitterende nieuwe prentkaart van een zonovergoten standaardmolen Te Rullegem die afsteekt tegen een donkere lucht, met twee regenbogen. Eigen uitgave van onze stichting met een gelimiteerde oplage. Foto: John Verpaalen. ↑

- Bestelnummer: 4025. Prijs: € 0,90.

Prentkaarten Art Unlimited (in kleur, tenzij anders vermeld)

De kunstkaarten van uitgeverij Art Unlimited te Amsterdam worden vooral verkocht in diverse Nederlandse musea. Ze staan bekend om hun hoge artistieke en druktechnische kwaliteit en zijn gedrukt op stevig karton, waardoor de winkelprijs meestal schommelt tussen de € 1,-- en € 1,50. Onze stichting kan ze aanbieden voor een zeer aantrekkelijke prijs. Dit is het nieuwe aanbod:

a. Groot-Ammers (Z.H.) – Een zomerse opname van de Achterlandse Molen, een wippoldermolen. Kinderen springen vanaf een bruggetje in het water. De foto wordt ingeleid met bloeiend koolzaad op de voorgrond. ↑

b. Nieuw-Beijerland (Z.H.) – De stenen grondzeiler en korenmolen zie je hier niet in zijn totaliteit. De foto toont een deel van de romp met de staart en het kruirad. De fotograaf situeert 'De Swaen' – want die is het – in Oud-Beijerland op de achterzijde van de kaart, maar dat moet een vergissing zijn. ↔

c. Grootschermer (N.H.) – Een schaap, koeien, een waslijn en... een windmolen. Al die 'Hollandse' elementen vind je terug op deze prentkaart. De Menningweermolen is een achtkante poldermolen van het type binnenkruier. Onder de foto lees je nog 'Holland', maar die tekst lijkt ons overbodig. ↑

d. Obdam (N.H.) – De Berkmeermolen, een achtkante binnenkruier onder een mooie wolkenlucht en met tulpenvelden op de voorgrond. ↔

e. Schellinkhout (N.H.) – De Grote Molen, een achtkante poldermolen van het type binnenkruier. Het gaat om een heel bijzondere opname die in het donker is gemaakt terwijl de molen in werking is. Het wiekenkruis tekent zich zodoende af als een cirkel. Een sfeervol plaatje! ↔

f. Zaandam (N.H.) – Een opname uit 2001 van drie molens aan de Zaanse Schans, met vooraan de paltrok houtzaagmolen De Poelenburg, wiens kleurstelling sindsdien is veranderd. ↔

g. Zaandam (N.H.) – Een soortgelijk plaatje uit een iets andere richting, waarbij De Poelenburg met volle zeilen in werking is. Deze opname is nog ouder en dateert van 1986. ↔

h. Beesd (Gld.) – Stenen grondzeiler en korenmolen De Vrijheid in de lente. Een fraaie opname met bloeiende fruitbomen op de voorgrond. ↔

i. Alkmaar (N.H.) – Zwart-wit kaart van grondzeiler De Eendracht, de enige stenen poldermolen van Noord-Holland. De opname is het resultaat van een fotowedstrijd uit 1954. De foto werd gemaakt door A. Windig. Op de voorgrond ligt een bootje. ↑

j. Alkmaar (N.H.) – Zwart-wit kaart van dezelfde molen. Er is scherp gesteld op een melkbus op de voorgrond. Ook deze opname werd ingestuurd voor de fotowedstrijd uit 1954 door A. Klein. De molen als zodanig is minder scherp. ↓

k. Alkmaar (N.H.) – Nog een zwart-wit kaart van De Eendracht uit 1954, maar nu met een historische grenspaal op de voorgrond. Hier wordt de molen wel scherp in beeld gebracht. Foto: A. Klein. ↑

l. Vlaanderen – Dorpsstraat met molen. Het beroemde schilderij van Jan Brueghel de Oude (1568-1625). Op een hoge heuvel toont een staakmolen met een dwarsgetuigd gevluht boven de huizen uit. De molen is hier meer dan alleen een werktuig. Er gaat een heleboel symboliek achter schuil, die door dr. Paul Bouters prachtig is beschreven in zijn boek 'Kracht van Wind en Water'. ↔

m. Vlaanderen – Een ander prachtig schilderij van dezelfde schilder toont een landschap met vier standaardmolens op een rij. Ook hier hebben de molens nog een primitief, dwarsgetuigd gevluht. Op de voorgrond zijn mensen en paarden afgebeeld. Molenland Vlaanderen op z'n mooist! ↔

- Bestelnummer: 4026. Prijs voor de gehele serie (13 kaarten): € 10,--
Afzonderlijke kaarten kosten € 1,--

Boeken en tijdschriften

Herfstnummer 2023 Vlaamse Molens

Ook dit nummer biedt weer een gevarieerd aanbod aan interessante artikelen over molens in binnen- en buitenland. Om er een paar te noemen: Een nieuwe hondenmolen in Zuid-Holland, de Oude Molen van Betekom, molenstenen fatsoeneren op molen Te Rullegem in Herzele, Wullepitmolen in Zarren uit de steigers, Vlaamse leerling-molenaar loopt stage in Nederland, zeskante stenen rosmolen ontdekt in Houplin-Ancoisne, een molen op een museum (Sint-Amands), et cetera.

Het nummer telt 40 pagina's op A4 formaat, is volledig in kleurendruk en royaal geïllustreerd.

- Bestelnummer: 4027. Prijs: € 7,--

Morile Banatului | vrij vertaald: Molens in het Banaat (Roemenië)

Boeken uit het voormalige Oostblok hebben doorgaans geen al te beste reputatie: slecht papier, een matige druk kwaliteit enz. Sinds Roemenië echter deel uitmaakt van de Europese Unie is er op dat vlak veel veranderd. Dit boek is daar het bewijs van: een kwaliteitsdruk op eersteklas papier en met prachtige foto's.

Het Banaat is een streek in Roemenië waar het wemelt van de watermolens. Een aanzienlijk deel daarvan is nog steeds in bedrijf. In sommige dorpen zijn er concentraties van wel tien molens of zelfs meer! Naast molens met onder- en bovenslagraderen komen ook de meer primitieve horizontale watermolens voor en naast korenmolens tref je ook andere functies aan. Veelal gaat het om houten gebouwen. In fotografisch opzicht is dit boek een lust voor het oog, met meer dan zeshonderd (!) afbeeldingen, vrijwel allemaal in kleur en soms paginagroot. De auteur is in veel gevallen ook de fotograaf. Hij heeft oog voor interessante details, mooie architectuur en voor de molenaars. Onnodig om hierbij aan te tekenen dat deze luxe en volumineuze uitgave haast 'schandalig' goedkoop is!

Om die reden is het feit dat de tekst in het Roemeens is, niet onoverkomelijk. Tegenwoordig bestaan er trouwens apps en vertaalprogramma's waarmee je de taal vlot kunt omzetten naar het Nederlands. De auteur beschrijft de molens niet alleen, hij zet zich samen met andere vrijwilligers actief in om ze te beschermen en te restaureren en om de bevolking voor dit erfgoed te sensibiliseren.

Naar verluidt werkt Radu Trifan al aan een volgend boek, waarin een ander deel van Roemenië aan bod zal komen. Wie dit pareltje eenmaal heeft doorgebladerd, zal zeker benieuwd zijn naar dat vervolg. Het boek telt 350 pagina's, meet 21½ bij 26 cm en is uitgegeven in 2023 door de Asociația Acasă în Banat. Er is een samenvatting in het Engels.

- Bestelnummer: 4028. Prijs: € 29,95. (*)

Molen Rispens. Blikvanger in de Greidhoeke

door Bauke Boersma en Hinne Bokma. Een uitgave van de Molenstichting Súdwest-Fryslân (2023).

Tussen Easterein en Hidaard, in het open landschap van de Friese Greidhoeke, staat Molen Rispens. Deze achtkante poldermolen werd in 1821 gebouwd. Het stichtingsbord, met een gedicht van de molenmaker, hangt nog steeds in de molen. In 1993-1994 werd deze kleine grondzeiler grondig gerestaureerd en een paar honderd meter verplaatst naar de huidige plek. Dit kleurrijke boek behandelt de bijzondere geschiedenis van Molen Rispens vanaf de bouw tot nu. Veel betrokkenen komen aan het woord, onder wie molenaars, molendeskundigen en de boeren van Zathe Rispens, de hoeve waar het poldermolentje vanouds bij hoorde.

De tekst is verdeeld over 25 hoofdstukken, waarin talloze wetenswaardigheden voorbij komen. Tientallen historische en recente foto's in kleur en zwart-wit maken dit verhaal compleet. Kortom: een prachtig boekje voor een erg vriendelijke prijs! Formaat: 20x20 cm. Aantal pagina's: 96.

- Bestelnummer: 4029. Prijs: € 18,95.

De Jonge Sophia - van sloop klaar tot parel in de polder

door Willem Roose. Uitgave: Werkgroep De Jonge Sophia, Groot-Ammers (2023).

De Jonge Sophia, vernoemd naar de dochter van de eerste molenaar, was een korenmolen (type grondzeiler) in Ottoland. Al in de jaren '90 was de molenromp echter rijp voor de sloop. Gelukkig is het grootste deel van de molen op het nippertje gered, verplaatst naar Groot-Ammers en herbouwd in Ooievaarsdorp Liesvelt. Sindsdien is De Jonge Sophia dé publiekstrekker van het omliggende themapark met jaarlijks niet minder dan 200.000 bezoekers! Opmerkelijk: de bovenas van deze achtkanter is afkomstig van een gesloopte molen in Denemarken! De auteur van het boek kan als beroepsmolenaar (in Gouda) als geen ander het wonderlijke verhaal van De Jonge Sophia vertellen aan de hand van interviews met de meest betrokken personen. Zo vertellen twaalf mensen hun inspirerende verhaal. Het resultaat is een boeiend en prachtig geïllustreerd lees- en kijkboek dat ook voor oudere kinderen heel geschikt is. Formaat: 24x30 cm. Harde kaft, ingebonden. Full colour.

Aantal pagina's: 94 en ongeveer eenzelfde aantal foto's.

- Bestelnummer: 4030. Prijs: € 19,95.

Gratis bij je bestelling vanaf € 10,--

Heb je een bestelling van minimaal tien euro uit deze nieuwe molencatalogus? Dan ontvang je – als je er belangstelling voor hebt – een gratis digitale foto naar keuze ter waarde van € 7,50 uit onze beeldbank. Vermeld a.u.b. de plaatsnaam en het referentienummer van de gewenste foto en laat weten naar welk e-mailadres deze mag worden gestuurd.

Stichting Levende Molens heeft een rekening bij de ABN-AMRO bank:

IBAN ► NL46 ABNA 0100 7092 06 ten name van Stichting Levende Molens

BIC ► ABNANL2A

We zijn telefonisch bereikbaar op: (06) – 44 61 84 70

Vanuit het buitenland is dat: +31 - 644 618 470

Website: <https://www.molencentrum.nl>

E-mail: molencentrum@gmail.com

We hanteren in deze catalogus de volgende symbolen:

(*) = voorraad beperkt

(**) = voorraad zeer beperkt, reserveren wordt aanbevolen

(↑) = staande opname

(↔) = liggende opname

